

ЗАВРЪЩАНЕ КЪМ ДОБРОТО

41. Блудният син се завръща

Няма човек, който да не е извършил грях през живота си и да не се е опитал да го поправи. Мнозина, които грешат, се разкайват и получават прошка. При тази последователна смяна на духовното състояние - грях, покаяние и прошка, всеки постъпва индивидуално и според ситуацията, в която се намира. Независимо от това ние често се нуждаем от удивителния образец за покаяние и прошка, описан в Библията (Лука, 15), и прибягваме до него с вълнение.

Разказът за Блудния син

За какво разказва Исус Христос в Своята притча?

Един човек имал двама сина. По-младият поискал от баща си полагащото му се от имота, с което заминал за далечна страна, където пропилял всичко. Останал без пари и без работа, той бил принуден да стане свинар. Живее при лоши условия и се хранел много оскъдно: „Бил петимен да напълни корема си с рожкове, що свинете яли, но никой не му давал“. Това тежко състояние стреснало Блудния син и му подействало като сигнал за пробуждане. Той си спомнил тогава за изобилната храна, която имали наемните работници в бащиния му дом, сетил се и за баща си, когото изоставил. Вероятно тези размисли били много мъчителни за него, тъй като осъзнал грешката си и пожелал да я признае пред баща си: „Татко, сгреших против небето и пред тебе“. Блудният син тръгнал към бащиния си дом, а пред дома бил посрещнат с голяма радост от стария си баща, който го пременил в хубава дреха и устроил богата гощавка с близките, за да отпразнува завръщането му.

Според тази притча, която се нарича „бисер на притчите“, човекът е свободен да избере добрия или лошия път. Блудният син избрал лошия, но се осъзнал своевременно. Образът на разкаялия се син Исус Христос описва психологически много вярно и незабелязано го приближава до нас, за да сравним себе си с него.

Начало на духовната промяна

Пробуждането от греховен живот и възвръщането на съзнанието за станалото е начална фаза на покаяние и духовен прелом. Това пробуждане е моралната основа на новия живот. В Стария Завет призивът към покаяние е съществен елемент на богооткровеното учение. Понятието „духовна промяна“ се е формирало с развитието на представата за греха. Първоначално, когато грехът бил разбран като колективна вина, а всички нещастия на хората се приемали като наказание от Бога, покаянието имало значение на средство за заглаждане на греховете и успокояване на Божия гняв. През този период покаянието било практикувано главно като ритуал, т.е. външно. В пророческите книги смисълът на покаянието се задълбочава като лична и вътрешна промяна на човека, ориентирана към добро. Към външните прояви на покаянието обаче принадлежали обявяването на греховете, пост, молитва, разкъсване на горната дреха, посипване на главата с пепел, принасяне на животни в жертва и други. Тъй като

чувството за вина и греховност било много силно вкоренено в съзнанието на старозаветните юдеи, покаянието било основна черта на духовността им.

Според християнската етика покаянието е резултат от осъзнаване на вина и **готовност за промяна на поведението**. То е и средство за превъзможване на греха и неговите последици. Покаянието води до възстановяване на вътрешния ред у човека и до духовно просветление. То изгражда основата за цялостния християнски живот. Освен лично усилие на човека, покаянието е и Божи дар - за него се изисква голяма сила. Покаянието се преживява лично и много съкровено в християнството.

То е освободено от старите традиционни външни белези.

Пробуждането от греховността настъпва по необикновен начин у човека. То се свързва с волята на виновния да прекрати стария начин на живот, с особени събития в живота и с милостта на Бога към лошия. И както знаем от опит, тогава се случва нещо, което разтърсва човека и го събужда. Подобно нещо преживява Блудният син, когато започва да се храни с рожкове - плодове от дървета в Палестина, с които се хранели животни и бедни хора. Може би няма нищо по-страшно за един човек от това да загуби моралната основа в себе си и да види храма на душата си срутен. А това се случва, когато човек не използва правилно свободата си и не може да разбере, „че всичко му е позволено, ала не всичко е полезно“. Въпреки своето падение Блудният син успява да стабилизира емоционалното си състояние, да преоцени миналото си и да пожелае друг живот.

Заслужава похвала този, който успее да достигне този нравствен връх, недостъпен за мнозина. Такъв човек се е преборил със злото, но колко струва вътрешната му борба, никой не знае. Пробуждането на съзнанието у човека и готовността му да се промени е нещо много важно. Опитът показва също, че в живота преуспяват само тези, които имат кураж да признаят грешката си и да молят за прошка. Обратно, хората, които никога не се извиняват, забавят духовния си растеж, който е несъвместим с моралното упорство.

Християнската етика оценява покаянието като изключителен акт на мъжество. Понякога много по-достоеен се оказва грешникът, който изповядва греха си и се разкайва, от този, който не е сгрешил. В мъката си Блудният син проговорил със сърцето си: „Татко, сгреших против небето и пред тебе и не съм достоен да се нарека твой син“ и достигнал величието на човек, който търси помирение с Бога. Тази е едната страна на промяната, тя е на сгрешилия човек. Другата се представя от оскърбения.

Добрият баща прощава пръв

От притчата разбираме, че бащата, който уважил волята на сина си и страдал много за него, не спрял да очаква завръщането му. Бащата отдалече забелязал изстрадалия си син, домъчняло му, в сърцето му пламнала милост и „като се затекъл, хвърлил се на шията му и го обцелувал“. Огромна била радостта на бащата заради завръщането на сина, когото смятал за изгубен или мъртъв.

Срещата между бащата и сина е много показателна. Бащата не изчаква пристигането на сина, нито извиненията му, но тръгва да го посрещне и с прегръдката си му прощава, преди да е бил помолен за това. Така прощават само Бог и добрият човек.

Бащата скърбял за изоставения го син и го очаквал, но желаел завръщането му да се извърши без насилие. Приел го от любов, а не по снизхождение, зачел достойнството му, възвърнал правата му и го поставил сред избобелието на своя дом. Блудният син прекратил греховния си живот и забравил неприятното си минало.

Тази притча разкрива два необикновени образа: на грешник, който желае да се промени, и на оскърбен баща, който прощава, защото обича.

Не е имало време, когато тази притча да не е била актуална. Но днес тя е особено поучителна, защото мнозина от нас се опитват да се завърнат в бащиния си дом и това сякаш не им се удава. Бог също очаква всеки, който добива стремеж към доброто, помага му. Затова по пътя си към Бога ние виждаме как Той върви насреща, готов да ни прегърне. Искрената прошка изменя отношенията между хората и Бога и между самите хора. През следващите години тя ще оказва огромно въздействие върху сближаването на хората и съвместното им съществуване.

Ето в обобщен вид накрая някои полезни практически изводи от тази притча:

1. Тази притча се отнася за всеки един човек, защото всеки човек грешни.
2. Въпреки че човек грешни, той живее в спокойствие и мир в бащиния си дом и се ползва с всички права, привилегии и материални блага, както и от любовта и ежедневната прошка на своя баща.
3. По своя собствена воля той напуска бащиния си дом и прахосва богатството, което баща му е завещал. Това е състоянието на грешния човек днес, на всеки от нас. Говорим и за Небесния баща.
4. Този грешен човек имаше пред себе си само две възможности, два пътя: а) Или да продължи да живее в грях и да умре духовно и физически; б) Или да се върне отново при своя баща и да живее отново в общение с него. Този окаяник и в това си състояние има свободата да избира и той избира втория път - пътя към бащиния си дом, пътя на завръщането към Бога.
5. Обратният път към Бога включва в себе си следните задължителни моменти: Съзнание за греховност и съжаление за извършения грях; Решение за промяна, за изход от състоянието на грях, за обръщение; Изпълнение на решението; Покаяние пред Бога за извършения грях; Вяра в Бога, че Той ще прости греха ни.
6. Бащата на Блудния син беше винаги готов отново да приеме детето си, да му прости и да му възвърне всичко, което този син беше изгубил. Така и Бог е готов да ни приеме, когато се каем за греховете си, да ни прости, да ни обнови и ни направи нови създания, независимо от тежестта на нашия грях. Бог не престава никога да ни обича. Поради това някои богослови наричат тази притча „Притчата за любещия баща“. Библията учи, че това може да стане единствено чрез Исус Христос. Св. апостол Павел пише: „И тъй, който е в Христа, той е нова твар; древното премина; ето, всичко стана ново“.

7. Грешникът има уникалния шанс да се покае и да се върне при Бога само докато е жив на тази земя. Ако не го стори приживе и си умре в греха, той остава във вечността разделен от Бога. Това състояние Библията нарича ад.

Достатъчно основания за всеки човек да се замисли върху личния си живот...